

L'ETERNITAT A TRAVÉS DEL FOC: LA MORT EN EL PERÍODE FENICI 625-525 aC

En el segle VII aC, els fenicis s'instal·laren al Puig de Vila i els voltants i fundaren un establiment a la badia d'Eivissa que constituí el nucli originari de la ciutat. Va ser aleshores que la part baixa del Puig des Molins començà a utilitzar-se com a necròpoli i va arribar a assolir una extensió de gairebé 10.000 m².

ELS RITUS FUNERARIS

El ritual funerari s'iniciava amb la neteja del cos per purificar-lo. A les persones de més rang social els maquillaven el rostre per emfasitzar-ne els trets, els pentinaven i, finalment, els ungien el cos amb oli perfumat.

Ja al cementiri, es cremava el cadàver. La cremació tenia lloc de manera individualitzada prop de la tomba o, en alguns casos, a l'interior de les fosses. Posteriorment, els ossos es recollien i, abans de soterrar-los, de vegades es netejaven curosament. L'enterrament podia fer-se o bé en una petita cavitat del terreny, a vegades dins una urna, o bé a l'interior d'una fossa. Abans de tancar la sepultura es feien els ritus preceptius com ara les libacions –que consistien a vessar líquids en honor del difunt–, es feien banquets funeraris o es col·locaven llànties enceses al costat de les restes, per il·luminar el camí cap al més enllà.

Les estructures tumulàries que podien senyalar exteriorment la localització de les tombes han desaparegut al Puig des Molins. Els únics elements que tenim i que podrien tenir relació amb el culte als morts són els betils o cips tallats sobre pedra de marès. Tanmateix, el fet que en alguns casos hagin aparegut restes de betils o cips fragmentats, que formaven part del material que emplenava la sepultura, ha fet que s'interpretassin com a símbols de la vinculació del difunt amb les divinitats que aquests representaven, i de la consagració religiosa de la mateixa sepultura.

ELS ENTERRAMENTS

La col·locació d'aixovar a les tombes fenícies del Puig des Molins era una pràctica minoritària, perquè només s'ha constatat la presència de peces en una mica més del 40% dels enterraments. A diferència del que passa en altres necròpolis fenícies, no hi ha una pauta definida en la deposició de materials a les tombes, no hi ha associacions d'objectes que es repeteixin en un nombre significatiu de casos. Només en alguns enterraments s'ha trobat algun element de joieria i abillament personal, potser amb una finalitat protectora, i en alguns casos alguna peça de ceràmica, sovint ampolles de tipus globular que probablement contenien oli per al ritual de la unció.

POSSIBLES CENOTAFIS

A la necròpoli del Puig des Molins, igual com en altres de la península Ibèrica, s'han documentat conjunts arqueològics similars a enterraments de cremació, amb alguna peça ceràmica o d'abillament personal però sense restes òssies a l'interior. Aquesta mena de conjunts, de vegades anomenats "focs", s'han considerat cenotafis, és a dir, enterraments o ofrenes dedicades a una persona traspassada el cos de la qual no està documentat.

